



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 530/2010-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti V., s. r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. F. P., Advokátska kancelária, B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 ObdoV 43/2009-127 z 31. marca 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti V., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júla 2010 doručená sťažnosť spoločnosti V., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 ObdoV 43/2009-127 z 31. marca 2010 a ktorou žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné práva spoločnosti V., s.r.o. B., upravené v čl. 20, ods. 1 Ústavy SR, postupom Najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. a rozhodnutím 1ObdoV/43/2009 zo dňa 31.03.2010 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho Súdu SR č. k. 1ObdoV/43/2009 zo dňa 31.03.2010 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyššiemu súdu SR prikazuje, aby vo veci konal.

4. Porušitelia sú povinní uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľa do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ako vyplynulo zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a spisu Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 45 Cbi 151/2002, v tomto konaní sa spoločnosť V., s. r. o., B. (ďalej len „navrhovateľ“) domáhala proti JUDr. P. S., správcovi konkurznej podstaty Z. ako odporcovi v 1. rade, a Ing. S. S. – súdnemu exekútorovi ako odporcovi v 2. rade určenia pravosti pohľadávky vo výške 18 994 008 Sk, ktorú prihlásila v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 246/01 pred krajským súdom vo veci úpadcu Z. so sídlom v B. a ktorá bola popretá správcom na prieskumnom pojednávaní 19. júla 2002.

Navrhovateľ bol v priebehu konania sp. zn. 45 Cbi 151/2002 pred krajským súdom uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 26 Cbr 164/2007-33 z 26. júna 2008, ktoré sa stalo právoplatným a vykonateľným 7. augusta 2008, zrušený bez likvidácie a k 20. augustu 2008 vymazaný z obchodného registra.

V priebehu konania sp. zn. 45 Cbi 151/2002 pred krajským súdom Ing. I. K. (ktorý bol do výmazu navrhovateľa z obchodného registra konateľom navrhovateľa) podaním doručeným krajskému súdu 7. apríla 2009 oznámil, že pohľadávky navrhovateľa prihlásené v konkurznom konaní sp. zn. 3 K 246/01 boli písomnou zmluvou o postúpení pohľadávok z 30. decembra 2006 postúpené sťažovateľovi v celkovom objeme 18 994 008 Sk (ďalej len „zmluva o postúpení pohľadávky“) a sú majetkom sťažovateľa. Ing. I. K. navrhol konanie prerušiť a uviedol, že príslušné písomnosti doručí krajskému súdu v lehote 10 dní.

Krajský súd uznesením č. k. 45 Cbi 151/2002-93 zo 7. apríla 2009 konanie o určenie pravosti pohľadávky vo výške 18 994 008 Sk zastavil a žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov nepriznal. Vychádzal z toho, že navrhovateľ bol k 20. augustu 2008

z obchodného registra vymazaný a ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Krajský súd poukázal i na to, že z obsahu konkurzného spisu sp. zn. 3 K 246/01 vo veci úpadcu Z. zistil, že skutočnosti uvádzané Ing. I. K. v jeho podaní zo 7. apríla 2009 neboli oznámené konkurznému súdu ku dňu rozhodnutia v konkurznom konaní, a nie sú doložené písomnými dokladmi.

Proti uzneseniu krajského súdu č. k. 45 Cbi 151/2002-93 zo 7. apríla 2009 podal sťažovateľ odvolanie. Poukázal na to, že všetky práva k pohľadávke, ktorá je predmetom konania prešli na sťažovateľa ešte v roku 2006, poukázal na obsah zmluvy o postúpení pohľadávky, ako aj na to, že podaním zo 7. apríla 2009 doložil zmenu a žiadal, aby na základe zmluvy o postúpení pohľadávky bol do konania sp. zn. 45 Cbi 151/2002 pred krajským súdom pripustený ako nový účastník. Sťažovateľ navrhol napadnuté uznesenie zrušiť ako nezákonné s tým, aby v konaní bol ako navrhovateľ vedený sťažovateľ.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Obo 63/2009 z 29. júna 2009 odvolanie sťažovateľa odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že odvolaním môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa iba účastník konania (§ 201 OSP), avšak sťažovateľ účastníkom konania nie je. Najvyšší súd ďalej uviedol: *„Zo žiadneho dôkazu nie je zrejmé, že bola podaná žiadosť o zmenu účastníka z pôvodného navrhovateľa V., s.r.o. na spoločnosť V., s.r.o., so sídlom B., ktorá odvolanie podala. Z dokladu založeného v spise na č. listu ..., zápisnice z pojednávania zo dňa 19. 02.2008, na ktorom sa za navrhovateľa V., s.r.o. zúčastnil Ing. I. K. (konateľ spoločnosti) nevyplýva, že by bol oznámil, že v roku 2006 došlo k postúpeniu pohľadávky na spoločnosť V., s.r.o., so sídlom B., pričom Ing. K. v predloženej zmluve o postúpení pohľadávky je uvedený ako splnomocnený zástupca ako postupníka tak aj postupcu.“*

Proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 63/2009 z 29. júna 2009 podal sťažovateľ dovolanie, ktorým navrhol napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Poukázal na to, že o zmenu účastníka požiadal. Osobne 22. apríla 2009 sťažovateľ doručil krajskému súdu do podateľne (k sp. zn. 3 K 246/01, pozn.) oznámenie o zmene veriteľa pohľadávky. Keďže túto zmenu oznámil len sťažovateľ, krajský súd zmenu účastníka nepripustil (uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 K 246/01

zo 4. mája 2009). Dňa 3. júna 2009 splnomocnený právny zástupca spoločnosti V., s. r. o., podal na krajskom súde oznámenie o zmene veriteľa predmetnej pohľadávky.

Najvyšší súd uznesením č. k. 1 ObdoV 43/2009-127 z 31. marca 2010 dovolanie sťažovateľa odmietol a odporcom náhradu trov konania nepriznal. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 3. júna 2010. Najvyšší súd dospel k záveru, že krajský súd odmietol odvolanie sťažovateľa v súlade s procesným predpisom, pretože procesné účinky má postúpenie pohľadávky až potom, keď pôvodný veriteľ alebo ten, na koho prešlo právo, o ktorom sa koná, navrhne namiesto dovtedajšieho účastníka konania, aby do konania vstúpil nový nositeľ práva (§ 92 ods. 3 OSP), pričom návrh na zámenu účastníkov na strane navrhovateľa možno urobiť len do doby, pokiaľ má navrhovateľ spôsobilosť byť účastníkom konania.

Sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu poukázal na ustanovenie § 7 ods. 4 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) (ktorý je lex specialis voči Občianskemu súdному poriadku), podľa ktorého ak došlo počas konkurzu k zmene veriteľa pohľadávky zo zákona alebo zo zmluvy, účastníkom konkurzu sa stáva namiesto pôvodného veriteľa nový veriteľ, pôvodný a nový veriteľ túto skutočnosť oznámia súdu. Oznámenie musí byť doložené listinou preukazujúcou prechod pohľadávky, v prípade prevodu pohľadávky zmluvou o postúpení pohľadávky. K zmene účastníka konania dochádza doručením oznámenia tejto skutočnosti súdu, najneskôr však do vydania rozvrhového uznesenia. Ak oznámenie nie je doložené listinou preukazujúcou prechod pohľadávky a v prípade prevodu pohľadávky zmluvou o postúpení pohľadávky, súd rozhodne o nepripustení zmeny účastníkov konkurzu uznesením. Na zámenu účastníkov konkurzu sa nevzťahuje osobitný predpis. Podľa názoru sťažovateľa s ohľadom na toto ustanovenie v konkurznom konaní nemožno uplatniť ustanovenia § 92 ods. 2 a 3 OSP. Nový veriteľ tak vstupuje do všetkých práv pôvodného veriteľa vrátane práv procesných. Dňom účinnosti zmluvy o postúpení pohľadávky vstupuje nový veriteľ do konania namiesto postupcu zo zákona a bez toho, aby o tejto zmene účastníka rozhodol súd. Sťažovateľ ďalej uvádza, že v konkurznom konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 3 K 246/01 sa stal dňom 31. decembra 2006, oznámenie o postúpení pohľadávky bolo konkurznému súdu doručené 22. apríla 2009, k oznámeniu o zmene veriteľa bola pripojená aj zmluva o postúpení pohľadávky. Najvyšší súd napriek

uvedenému na vec sťažovateľa aplikoval § 92 ods. 3 OSP [v rozpore s § 7 ods. 4 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“)]. Sťažovateľ k sťažnosti pripojil aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 74/2009 z 30. júla 2009, ktorým bolo uznesenie krajského súdu č. k. 3 K 246/01-722 zo 4. mája 2009 zrušené a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie, pričom v jeho odôvodnení najvyšší súd uviedol, že *„skutočnosť, že pôvodný veriteľ (V., s.r.o., ktorý bol dňom 20. augusta 2008 vymazaný z obchodného registra) postúpenie neoznámil, nemôže mať za následok, že sa jeho nástupca novým veriteľom nestal. Z textu zákona vyplýva povinnosť účastníka (pôvodného i nového) oznámiť súdu zmenu veriteľa, ktorá však musí byť doložená listinou túto skutočnosť preukazujúcou a tieto predpoklady v danom prípade splnené boli. Z citovaného ustanovenia (§ 7 ods. 4 zákona o konkurze a vyrovnaní, pozn.) vyplýva, že oznamovaciu povinnosť majú pôvodný i nový veriteľ veriteľ, ale nepripustenie tohto návrhu je viazané len na predloženie listiny dokazujúcej túto skutočnosť, ako to vyplýva zo štvrtej vety citovaného ustanovenia, preto súd nemal rozhodovať o nepripustení zámeny účastníka na strane veriteľa, ale koná už s týmto novým veriteľom, ktorý sa stáva účastníkom konania ex lege, pritom však k takejto právnej skutočnosti musí dôjsť len do vydania rozvrhového uznesenia. V danej veci však nie je zrejmé, či táto podmienka bola splnená.“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods.1 ústavy uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 ObdoV 43/2009-127 z 31. marca 2010.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Obsah vlastníctva tvorí súhrn subjektívnych vlastníckych oprávnení, medzi ktoré patrí aj právo vec užívať (*ius utendi*), s vecou nakladať (*ius disponendi*), teda oprávnenie vlastníka určovať ďalší právny osud veci. Citovaný čl. 20 ods. 1 ústavy teda nielenže

ustanovuje, že každý má právo vlastníť majetok, ale súčasne zaručuje (podobne aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) realizáciu vlastníckych oprávnení vyplývajúcich aj z § 123 Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Najvyšší súd uznesenie č. k. 1 ObdoV 43/2009-127 z 31. marca 2010 odôvodnil takto:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods.2 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas osoba na to oprávnená, bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Bez ohľadu na to, či bol dovolateľ účastníkom konania na súde prvého stupňa, podal proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa odvolanie, čím sa stal účastníkom odvolacieho konania. Rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý jeho odvolanie odmietol, je rozhodnutím, ktorým sa rozhodovalo o jeho právach, preto bol oprávnený proti nemu podať dovolanie.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O. s. p.). Dovolací súd sa zaoberal predovšetkým otázkou, či proti dovolateľom napadnutému rozhodnutiu je dovolanie prípustné.

Proti každému rozhodnutiu je dovolanie prípustné, ak bolo rozhodnutie odvolacieho súdu vydané v konaní, ktoré bolo postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v § 237 O. s. p. Jednou z takýchto väd je i skutočnosť, že postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f O. s. p.), ktorej sa žalovaný dovoláva. Pod odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f) O. s. p.) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O postup, odnímajúci účastníkovi možnosť konať pred súdom ide tiež v prípade, že súd odmietne odvolanie podľa § 218 ods.1 písm. b) O.s.p., hoci podmienky pre tento postup neboli splnené.

Pre záver o tom, či odvolací súd, tým, že odvolanie odmietol, odňal dovolateľovi možnosť konať pred súdom je rozhodujúce, či ho mal odvolací súd považovať za účastníka konania a odvolanie ním podané považovať za odvolanie podané na to oprávnenou osobou.

Zo spisu je zrejmé, že pôvodným žalobcom bola spoločnosť V., ktorá v priebehu konania 20. augusta 2008 zanikla výmazom z obchodného registra a stratila tak spôsobilosť byť účastníkom konania. Podľa tvrdenia dovolateľa, pôvodný žalobca mu pohľadávku, ktorá bola predmetom konania, postúpil zmluvou z 31. decembra 2006. Účinky postúpenia pohľadávky trvajú aj po zániku postupcu, čo znamená, že postupník môže uplatňovať postúpené právo aj po zániku postupcu. Postúpenie však bez ďalšieho nemá žiadne procesné účinky na súdne konanie, v ktorom postupca uplatňuje pohľadávku, ktorú v priebehu konania (prípadne aj pred začatím konania) postúpil.

Procesné účinky má postúpenie až potom, keď pôvodný účastník konania alebo ten, na koho prešlo právo alebo povinnosť, o ktorej sa koná, navrhne aby namiesto dovtedajšieho účastníka do konania vstúpil nový nositeľ práva alebo povinnosti (§ 92 ods. 3 O. s. p.). Keďže disponentom konania je žalobca, nepochybne musí s návrhom, ak ho podáva ten, kto má nastúpiť na jeho miesto, vyjadriť súhlas. Je len vecou postupcu a postupníka kedy takýto procesný návrh urobia, prípadne či ho vôbec urobia. Je však zrejmé, že návrh na zámenu účastníkov na strane žalobcu môžu urobiť len do doby pokiaľ

má žalobca spôsobilosť byť účastníkom konania. Ak žalobca stratí spôsobilosť byť účastníkom konania, už nemôže byť návrh účinne urobený. Po strate spôsobilosti môže dôjsť k procesnému nástupníctvu po právnickej osobe už len podľa § 109 ods.4 O. s. p. Nástupníkom sa stáva ten, na koho prešli práva alebo povinnosti, teda príčinou prechodu práv a povinností je zánik právnickej osoby, ktorá bola účastníkom konania.

V prejednávanej veci však nedošlo k takejto situácii. Pohľadávka, ktorá je predmetom konania na dovolateľa neprešla v dôsledku zániku žalobcu, ale postúpením. Zo zápisu z obchodného registra je zrejmé, že majetok žalobcu zánikom neprešiel na dovolateľa. Napokon ak žalobca pohľadávku skutočne postúpil, nemohla jeho zánikom na nikoho prejsť, pretože už žalobcovi nepatrila.

Dovolateľ urobil návrh na zámenu až podaním zo 7. apríla 2009 (posledná veta podania na č. l. 90), teda viac ako sedem mesiacov po zániku pôvodného žalobcu. V čase podania už tento procesný úkon nemohol privodiť jeho vstup do konania namiesto pôvodného žalobcu. Dovolateľ sa nemohol a nestal účastníkom konania a súd prvého stupňa správne konanie zastavil. Jeho odvolanie odvolací súd správne považoval za podané neoprávnenou osobou a podľa § 218 ods. 1 písm. b) O. s. p. ho odmietol. Pokiaľ ide o tvrdenie dovolateľa, že o zmenu účastníka žiadal a 22. apríla 2009 podal na Krajský súd v Bratislave oznámenie o zmene veriteľa pohľadávky spolu so zmluvou o postúpení pohľadávky úkon, ktorým sa účastníci dovolávajú procesného nástupníctva musí byť urobený v konaní, v ktorom žiadajú o zmenu. Z podania, ktoré dovolateľ k dovolaniu pripojil je zrejmé, že ho urobil vo vzťahu k inému konaniu (je adresované k sp. zn. 3 K 246/01). Navyše uvedený úkon bol urobený 22. apríla 2009, teda ešte neskôr ako úkon v prejednávanej veci.

Odvolací súd odmietol odvolanie dovolateľa v súlade s procesným predpisom a dovolateľovi neodňal možnosť konať pred súdom. Nebol tak naplnený dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f O. s. p. Keďže odvolací súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by zakladala iný dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 O. s. p., dovolanie ako neprípustné podľa § 218 ods.1 písm. c) O. s. p. v spojení s § 243b ods. 4 O. s. p. odmietol.“

Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého najvyšší súd porušil jeho základné právo na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy tým, že odmietol jeho dovolanie (ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné [§ 218 ods. 1 písm. c) OSP v spojení s § 243b ods. 4 OSP], hoci podľa názoru sťažovateľa mal jeho dovolanie prerokovať a uznesenie odvolacieho súdu zrušiť, pretože v jeho prípade mu odvolací súd odmietnutím odvolania odňal možnosť konať pred súdom. Najvyšší súd podľa názoru sťažovateľa nesprávne vychádzal z toho, že v konaní vedenom pred krajským súdom pod sp. zn. 45 Cbi 151/2002 sa sťažovateľ nestal jeho účastníkom (dňom nadobudnutia pohľadávky jej postúpením od navrhovateľa), pretože na jeho vstup do tohto konania aplikoval ustanovenia § 92 ods. 2 a 3 OSP. Podľa názoru sťažovateľa na konanie vedené pred krajským súdom pod sp. zn. 45 Cbi 151/2002 tieto ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku aplikovať nebolo možné s ohľadom na znenie § 7 ods. 4 zákona o konkurze a vyrovnaní.

Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednak tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. októbra 1998).

Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa, ak bol postup súdu v súlade so zákonom (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02).

Podľa § 243b ods. 5 prvej vety OSP ustanovenia § 218 ods. 1, § 225 a § 226 platia pre konanie na dovolacom súde obdobne.

Podľa § 218 ods. 1 písm. c) OSP odvolací súd odmietne dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

Prípustnosť dovolania sťažovateľ odôvodnil tým, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP] z dôvodu, že odvolací súd jeho odvolanie odmietol ako odvolanie podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený. Sťažovateľ tvrdí, že bol oprávnený odvolanie proti uzneseniu krajského súdu vo veci sp. zn. 45 Cbi 151/2002 podať, pretože bol účastníkom tohto konania vedeného pred krajským súdom. Podľa názoru sťažovateľa je to tak preto, že o jeho vstupe do konania nemalo byť rozhodované podľa § 92 ods. 2 a 3 OSP za splnenia podmienok stanovených v tomto ustanovení (aplikáciu tohto ustanovenia vylučuje ustanovenie § 7 ods. 4 zákona o konkurze a vyrovnaní).

Podľa § 92 ods. 2 OSP (v znení k 7. aprílu 2009, ako aj k 30. decembru 2006) ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli.

Podľa § 92 ods. 3 OSP (v znení k 7. aprílu 2009, ako aj k 30. decembru 2006) súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované.

Z uvedeného vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa by mohla obstať iba v prípade, ak by mal krajský súd v konaní sp. zn. 45 Cbi 151/2002 povinnosť postupovať podľa § 7 ods. 4 zákona o konkurze a vyrovnaní. Iba v takom prípade by totiž najvyšší súd ako súd dovolací vykladal a aplikoval ustanovenie § 92 OSP v rozpore s jeho účelom a zmyslom, a teda ústavne nekonformne (čo malo viesť podľa názoru sťažovateľa k tomu, že na základe tohto ustanovenia najvyšší súd dospel k záveru, že sťažovateľ nebol účastníkom konania

vedeného pred krajským súdom pod sp. zn. 45 Cbi 151/2002 v čase, keď proti uzneseniu o zastavení tohto konania podal odvolanie).

Podľa ustanovenia § 7 ods. 4 zákona o konkurze a vyrovnaní ak došlo počas konkurzu k zmene veriteľa pohľadávky zo zákona alebo zo zmluvy, účastníkom konkurzu sa namiesto pôvodného veriteľa stáva nový veriteľ; pôvodný veriteľ a nový veriteľ túto skutočnosť oznámia súdu. Oznámenie musí byť doložené listinou preukazujúcou prechod pohľadávky, v prípade prevodu pohľadávky zmluvou o postúpení pohľadávky. K zmene účastníka konania dochádza doručením oznámenia tejto skutočnosti súdu, najneskôr však do vydania rozvrhového uznesenia (§ 30 ods. 1). Ak oznámenie nie je doložené listinou preukazujúcou prechod pohľadávky a v prípade prevodu pohľadávky zmluvou o postúpení pohľadávky, súd rozhodne o nepripustení zmeny účastníkov konkurzu uznesením. Na zámenu účastníkov konkurzu sa nevzťahuje osobitný predpis. *Za poslednou vetou je pripojený odkaz „1b“, ktorý znie „§ 92 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku“.*

Toto ustanovenie v citovanom znení sa stalo súčasťou zákona o konkurze a vyrovnaní jeho novelizáciou vykonanou zákonom č. 646/2004 Z. z., ktorým sa mení zákon o konkurze a vyrovnaní s účinnosťou od 1. januára 2005 (bod 4 novely).

Podľa § 70d ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní ustanovenia § 4 ods. 9, § 7 ods. 4, § 8 ods. 5, § 10 ods. 1, § 11 ods. 3 a 4, § 28 ods. 1 sa vzťahujú aj na konania začaté pred 1. januárom 2005, právne účinky úkonov, ktoré nastali pred 1. januárom 2005, zostávajú zachované.

Zákon o konkurze a vyrovnaní upravuje podmienky začatia a priebeh konkurzného konania, ktorého účelom je usporiadanie majetkových pomerov dlžníka v úpadku s cieľom dosiahnuť pomerné uspokojenie veriteľov z dlžníkovho majetku. Samotné konkurzné konanie je upravené v zákone o konkurze a vyrovnaní a subsidiárne v Občianskom súdnom poriadku.

Konanie o žalobe o určenie pravosti pohľadávky je občianskym súdnym konaním, ktoré je vyvolané konkurzom. Jeho účelom je rozhodnúť o pohľadávke konkurzného veriteľa prihlásenej do konkurzu, ktorá nebola zistená, ostala sporná, čo sa týka právneho

dôvodu, výšky alebo poradia. Súd v takomto konaní rozhoduje o žalobe veriteľa podanej na súde, ktorý vyhlásil konkurz, proti všetkým, ktorí pohľadávku popreli, a žalobca sa v tomto konaní môže dovolávať len právneho dôvodu a poradia uvedeného v prihláške alebo na prieskumnom pojednávaní a pohľadávku môžu uplatniť len do výšky uvedenej v prihláške alebo na prieskumnom pojednávaní. Priebeh konania o určenie pravosti pohľadávky je upravený Občianskym súdnym poriadkom.

Ustanovenie § 7 ods. 4 zákona o konkurze a vyrovnaní teda upravuje pre účely konkurzného konania postup konkurzného súdu v prípade, ak došlo počas konkurzu k zmene veriteľa pohľadávky zo zákona alebo zo zmluvy, a to tak, že účastníkom konkurzu sa namiesto pôvodného veriteľa stáva nový veriteľ za predpokladov stanovených v tomto ustanovení. Toto ustanovenie teda upravuje zmenu v osobe účastníka konkurzného konania.

Z citovaného ustanovenia § 7 ods. 4 zákona o konkurze a vyrovnaní je však súčasne zrejmé, že sa vzťahuje iba na konkurzné konanie, ktorého priebeh zákon o konkurze a vyrovnaní upravuje. Z tohto ustanovenia nemožno ústavne konformným výkladom vyvodiť, že by sa vzťahovalo aj na občianske súdne konanie, ktorého predmetom je určenie pravosti pohľadávky. Rovnako tak toto ustanovenie preto vylučuje aplikáciu § 92 OSP iba na takto chápané konkurzné konanie. Z ustanovenia § 7 ods. 4 zákona o konkurze a vyrovnaní nemožno vyvodiť, že vylučuje aplikáciu ustanovenia § 92 ods.2 a 3 OSP na konanie o určenie pravosti pohľadávky.

Vychádzajúc z uvedeného je nutné prisvedčiť názoru sťažovateľa, pokiaľ ide o jeho tvrdenie, že na konkurzné konanie nemožno aplikovať ustanovenie § 92 ods. 2 a 3 OSP, avšak nemožno sa stotožniť s jeho názorom, podľa ktorého ústavne konformným výkladom možno dospieť k záveru, podľa ktorého v konaní o určenie pravosti pohľadávky by sa na otázku zmeny navrhovateľa toto ustanovenie nevzťahovalo.

Preto, pokiaľ najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí dospel k záveru, podľa ktorého zmena v osobe navrhovateľa v konaní o určenie pravosti pohľadávky v dôsledku postúpenia pohľadávky navrhovateľom inej osobe v priebehu tohto konania sa riadi ustanovením § 92

ods. 2 a 3 OSP, ústavný súd sa s týmto záverom najvyššieho súdu stotožňuje (rovnako ako sa stotožňuje s inak nesporným konštatovaním najvyššieho súdu, podľa ktorého podmienkou zmeny v osobe navrhovateľa v občianskom súdnom konaní je okolnosť, že pôvodný navrhovateľ v konaní musí mať spôsobilosť byť účastníkom občianskeho súdneho konania v čase rozhodovania súdu o zmene v osobe navrhovateľa).

Ústavný súd považuje dôvody uvedené v rozhodnutí najvyššieho súdu č. k. 1 ObdoV 43/2009-127 z 31. marca 2010 za také, ktoré jasne a zrozumiteľne dávajú odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a formulovanie princípov posudzovania podmienok zmeny v osobe navrhovateľa v občianskom súdnom konaní o určenie pravosti pohľadávky za zodpovedajúce zmyslu a účelu zákonnej úpravy i záverom právnej teórie a stotožňuje sa s nimi.

Hoci sťažovateľ tvrdil, že uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 ObdoV 43/2009-127 z 31. marca 2010 došlo k porušeniu jeho základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, toto svoje tvrdenie odôvodnil (napriek tomu, že v konaní pred ústavným súdom bol zastúpený advokátom) iba poukazom na to, že rozhodnutím najvyššieho súdu došlo k porušeniu zákona (a to aplikáciou § 92 ods. 3 OSP).

Keďže ústavný súd v postupe najvyššieho súdu nezistil porušenie ústavnoprocených princípov a v situácii, keď sťažovateľ svoju sťažnosť inými argumentmi než ústavnoprocenými neodôvodnil, ústavný súd, ktorý je súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy, dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu označeného práva sťažovateľa pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, a ani hmotné právo nebolo arbitrárne aplikované, a preto ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2010